

Юксель Г. З.

Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського

**ПРО ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ КРИМСЬКОГО
МАСМЕДІЙНОГО ДИСКУРСУ В УКРАЇНСЬКОМУ ІНФОПРОСТОРИ**

У статті досліджено окремі аспекти формування кримського масмедійного дискурсу в українському інформаційному просторі. Наукова стаття, яка є складовою частиною комплексного дослідження ЗМІ та медійного простору Криму, присвячена окремим аспектам процесу висвітлення теми тимчасово окупованого півострова в українському інформаційному просторі.

Об'єктом дослідження став український інформаційний простір: друковані ЗМІ, ТБ, радіомовлення, онлайн-ресурси України, а також соціальні мережі. Предметом наукового дослідження є процес формування кримського медійного дискурсу в українському інформаційному просторі.

Головним методом для написання статті обрано соціологічний метод. Комплексне дослідження медійної сфери проводилося з використанням різних дисциплінарних методів наукового пізнання дійсності, серед яких необхідно виділити такі: історичний, теоретико-типологічний, лінгвістичний, статистичний, біографічний методи дослідження ЗМІ. У дослідженні застосовано такі методи: спостереження, порівняння, підрахунок, узагальнення, абстрагування.

Наукова новизна роботи полягає у встановленні кількісних показників висвітлення / звернення до теми Криму в українському медійному просторі, аналізі та описі складників кримського дискурсу. В українському медійному просторі тема Криму не залишається забутою та обговорюється дуже активно. Як результат дослідження можна зазначити, що становлення кримського медійного дискурсу тісно пов'язано з рефлексією представників українського суспільства на поточну ситуацію в Криму, а також ініціацією та відображенням у медійній сфері заходів на материковій частині України, головна мета яких полягає в поверненні суспільної уваги до кримської тематики.

Ключові слова: Крим, Україна, окупація, свобода слова, інформаційна політика, дискурс, дискурсивне поле, ЗМІ України, масмедіа, медіапростір, соціальні мережі.

Постановка проблеми. Соціально-політичною причиною формування кримського дискурсу в українському інформаційному просторі стала окупація (термін «окупація» використовується відповідно до Резолюції Генеральної Асамблеї ООН 71/205, яка говорить про «тимчасову окупацію» Криму – Г. Ю.) невіддільної частини незалежної унітарної України – Автономної Республіки Крим і м. Севастополь, яка почалася 27 лютого 2014 року. Зміна державності в Криму спонукала переміщення на материкову частину України великої кількості активних мешканців півострова, які вимушено або з власної волі виїхали з Криму. Міграційний процес виїзду на материкову частину України не припинено дотепер, значну частку його учасників становить кримська молодь, яка приїжджає на навчання у вищі навчальні заклади України. Відображення реакції Української держави та суспільства на події в Криму та діяльність на материковій частині України державних органів, «кримського» кола активістів та експертів створили основу для формування кримського медійного дискурсу в укра-

їнському інформаційному просторі. Активізація обговорення теми Криму в українському суспільстві важлива для вирішення питання повернення тимчасово окупованих територій і захисту прав громадян на півострові.

Постановка проблеми. Захист територіальної цілісності та суверенітету України, безпечна реінтеграція тимчасово окупованих територій України визнано пріоритетними напрямками розвитку держави; сфера масмедіа при цьому стає одним із важливих складників у захисті інтересів України в міжнародній політиці. Суспільний резонанс та увага українських і світових медіа до подій у Криму важлива для мешканців Криму, які зараз перебувають під тиском і репресіями. Пропагандистськими ЗМІ та ресурсами в соціальних мережах, які активізували діяльність після початку подій у Криму та на сході України в 2014 році, використовується міф про нібито забуття теми Криму українським суспільством і, як наслідок, українськими медійними ресурсами. Наукова стаття, яка є складовою частиною комплексного дослідження медійного простору Криму,

присвячена окремим аспектам процесу відображення кримської тематики в українському інформаційному просторі, тобто процесу, який створив підґрунтя для формування кримського медійного дискурсу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Висвітлення проблеми Криму в українському медійному просторі після подій 2014 року не було предметом наукового дослідження. Про різні події примусової зміни державності в Криму писали журналісти: А. Андрієвська [1], Т. Березовець [3], С. Громенко [5], Н. Гуменюк [6], Ю. Луканов [9], М. Семена [15].

Теоретичні питання дослідження дискурсу висвітлено в роботах таких учених, як: Н. Арутюнова, А. Белова, Д. Ж. Браун і Дж. Юль, Т. ван Дейк, В. Карасик, О. Кубрякова, М. Макаров, П. Серіо, О. Шейгал, А. Загнітко та інші. Незважаючи на те, що поняття «дискурс» спочатку виникло як поняття суто лінгвістичне, останнім часом воно міцно ввійшло в історію, політологію, соціальні комунікації, де використовується в більш загальному сенсі. Дискурс у широкому сенсі розуміється як складна єдність мовної практики та надмовних факторів, необхідних для розуміння тексту; єдність, що дає уявлення про учасників спілкування, їхні установки й цілі, умови створення та сприйняття повідомлень.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження окремих аспектів процесу формування кримського масмедійного дискурсу в українському інформаційному просторі України.

Досягнення мети наукового дослідження стає можливим після виконання таких **завдань**:

- систематизація кількісних показників висвітлення або звернення до теми Криму українськими медійними ресурсами;
- дослідження динаміки висвітлення теми Криму в українських загальнонаціональних медіа;
- аналіз ознак кримського медійного дискурсу (термінологія, учасники, наповнення тощо);
- встановлення перспектив досліджень кримського медійного дискурсу.

Об'єктом дослідження став український інформаційний простір: друковані ЗМІ, радіомовлення, ТБ, онлайн-ресурси України, а також соціальні мережі.

Предметом наукового дослідження є відображення кримської тематики та процес формування кримського медійного дискурсу в українському інформаційному просторі.

Головним **методом** для написання статті став соціологічний метод. Комплексне дослідження

медійної сфери проводилося з використанням різних дисциплінарних методів наукового пізнання дійсності, основними з яких є історичний, теоретико-типологічний, лінгвістичний, статистичний, біографічний методи дослідження ЗМІ. У дослідженні застосовано такі методи: спостереження, порівняння, підрахунок, узагальнення, абстрагування.

Наукова новизна роботи полягає у встановленні кількісних показників висвітлення / звернення до теми Криму в українському медійному просторі, аналізі та описі характерних особливостей кримського дискурсу. Стаття є складовою часткою комплексного дослідження трансформації інформаційного простору Криму та відображення реакції на події в Криму після 2014 року з боку українського суспільства.

Виклад основного матеріалу. Традиційно є два загальних підходи до тлумачення терміна «дискурс». У лінгвістиці дискурс описується переважно як сукупність текстів, присвячених конкретній темі: «текст плюс контекст». У комунікативістиці під дискурсом розуміють «сукупність вербальних і невербальних елементів спілкування, що мають власні змісти та взаємодіють у певному контексті».

У межах дослідження ми розуміємо поняття «дискурс» як загальне поле для комунікації, учасники якого об'єднані єдиною ідеологією, соціально-політичною позицією, ставленням до подій. «Дискурс – система комунікації, поле комунікативних практик, розглянуте в реальному і потенційному (віртуальному) аспектах» [13], в яких під реальним виміром розуміється поточна мовна діяльність і її результати – тексти, а потенційний вимір являє собою сукупність знаків, що обслуговують цю комунікацію. Ці знаки можуть бути вербальними й невербальними (прапори, емблеми, портрети, погруддя, символічні та знакові особистості тощо) [13].

Формування та існування кримського медійного дискурсу обумовлено викликом часу. Як зазначає лінгвіст А. Приходько, соціокультурне середовище сучасності дозволяє виокремлювати типи дискурсу певних субкультур та етнічних спільнот. До дискурсів такого типу він зараховує дискурси професіональних страт, корпоративних і субкультурних страт, дискурси побутової комунікації, дискурси віртуальної комунікації, соціоспецифічні дискурси. «Список таких дискурсів є відкритим як у цивілізаційному плані, так і в плані певної лінгво- та субкультури, що пов'язане з принципом динамічності: одні дискурси зникають

із історичної арени, а інші приходять їм на зміну» [9, с. 26].

Коло питань кримського медійного дискурсу в українському інформаційному просторі пов'язано із суспільною реакцією на події в Криму та змаганням представників українського суспільства вирішити питання тимчасово окупованої території шляхом обговорення історичного минулого, сьогоденної ситуації та майбутніх перспектив розвитку подій в Криму.

Зрозуміло, що становлення кримського медійного дискурсу тісно пов'язано з рефлексією представників українського суспільства на поточну ситуацію в Криму, другим вагомий складник цього процесу – ініціація подій на материковій частині України, головна мета яких полягає в приверненні громадської уваги до кримської тематики: проведення суспільно вагомих подій, аналітика поточної ситуації в Криму, визначення дат, пов'язаних із Кримом (День кримського спротиву – 26 лютого, День геноциду та депортації кримськотатарського народу – 18 травня) тощо. Українські медіа відображують всю різноманітність заходів, за допомогою яких в Україні привертається увага до питання Криму:

- суспільно-політичних: мітинги, марші, ходи, автопробіги;
- наукових і науково-популярних: форуми, конференції;
- культурних: концерти, фестивалі, виставки, творчі зустрічі;
- релігійних: молебні (або дуа);
- експертних: круглі столи, дискусійні панелі;
- журналістських: пресконференції, презентації.

Важливо зазначити, що, незважаючи на довготривалість існування проблеми (у 2020 році почався сьомий рік окупації), тема Криму активно обговорюється в українських ЗМІ. Попри пропагандистські ЗМІ, які останнім часом активно використовували ідею «забуття» або «байдужості» українського суспільства до питання Криму. Одним із нещодавніх прикладів стала поширена в соціальних мережах інформація про те, що тема Криму нібито згадувалась у січні 2020 року в українських загальнонаціональних телеканалах усього вдвічі. Насправді це не відповідає дійсності, і саме наявна статистика руйнує цей тезис. Про це свідчить дослідження, яке було проведено в межах підготовки публікації за допомогою online-системи медіамоніторингу та управління репутацією Semantrum (посилання на сайт організації: <http://www.semantrum.net>). Дослі-

дження демонструє показники обговорення (згадування) теми Криму в контексті проблеми окупації / деокупації в українських медіа.

Отже, для отримання результатів було проведено дослідження інтернет-сторінок друкованих ЗМІ, публікації / сюжети ТБ, ефіри радіомовлення, онлайн-ресурсів України, а також ключових російськомовних онлайн-ресурсів інших країн. У дослідженні використано матеріали друкованих ЗМІ, радіопрोगами, новини та програми ТБ, матеріали онлайн-ресурсів. Оскільки в системі Semantrum аудіо- та відеоматеріали, телесюжети зберігаються з текстовими розшифровками, під час пошуку інформації за текстовими запитами аудіоінформація, відеоматеріали та телесюжети розглядаються (шукаються) системою саме як звичайні текстові публікації. Для дослідження використано такі ключові слова та словосполучення: окупація Криму 2014 року, захоплення Криму, стратегія деокупації Криму, анексія Криму, повернення Криму, державна цілісність України, невизнання Криму російським, окупований півострів, стратегія повернення Криму, встановлення контролю України над Кримом, незаконний референдум від 16 березня 2014 року та інші.

Отримані результати свідчать, що в українському медійному просторі тема Криму не залишається забутою та обговорюється дуже активно. У 2104 році тему Криму в контексті обговорення факту окупації та формування стратегії деокупації в українських медіа (публікації друкованих ЗМІ, сюжетів ТБ, радіопрोगам, онлайн-ресурсів) згадували 209 557 разів, у 2017 році – 399 769 разів, у 2019 році – 298 924 рази (табл. 1, рис. 1). За період із 1 січня 2020 року до 30 квітня 2020 року тема окупації / деокупації Криму була згадана в українських ЗМІ 84 915 разів.

Таблиця 1

Кількість згадок теми Криму в контексті питання окупації / деокупації в українських медіа

Публікації за період		У середньому за місяць	
2014 рік	209 557	2014 рік	17 463
2015 рік	287 843	2015 рік	23 987
2016 рік	308 189	2016 рік	25 682
2017 рік	399 769	2017 рік	33 314
2018 рік	269 165	2018 рік	22 430
2019 рік	298 924	2019 рік	24 910
01.01–30.04.2020	84 915	2020 рік	21 229

Рис. 1. Кількість згадок Криму в контексті питання окупації / деокупації в українських медіа за роками (діаграма)

Відповідна динаміка виражена й за середньомісячними показниками: у 2014 році – 17 463 разів українських медіа зверталися до теми Криму, у 2017 році – 33 314 разів, у 2019 році – 24 910 разів. У період із 1 січня 2020 року до 30 квітня 2020 року тема Криму була згадана 21 229 разів (рис. 2).

Рис. 2. Кількість згадок Криму в контексті питання окупації / деокупації в українських медіа в середньому за місяць (діаграма)

Окрім того, згідно з показниками Semantrum із 2 січня 2020 року по 31 січня 2020 року тема Криму обговорювалася або згадувалася в ефірах загальнонаціональних українських телевізійних каналів, серед яких – 1+1, Інтер, 5 канал, UA: Перший, ТРК «Україна», 112 канал, 5 канал, Прямий, ТК 24, ТК ICTV та інші – 236 разів. Один із прикладів згадування теми Криму в новинах має такий вигляд: «ТК ICTV. 31.01.2020 року, 08:50. Анастасія Мазур, ведуча: «Нові санкції проти Росії запровадила Канада. Оттава зробила це у координації зі США та ЄС, які оголосили про аналогічні обмеження раніше. Вона стосується шістьох росіян, які причетні до незаконних виборів у анексованому Криму» і надалі в ефір виходить сюжет.

Окрім загальнонаціональних ЗМІ, тема Криму обговорюється в кримських «нішевих» ЗМІ та на спеціалізованих майданчиках у соціальних

мережах. Зокрема, після анексії Криму Росією у 2014 році півострів залишили 11 кримських ЗМІ: ІА «Центр журналістських розслідувань», проєкт «Крим. Реалії» (проєкт української редакції «Радіо Свобода»), інформаційне агентство ҚНА (Агентство «Кримські новини»), ТРК «Чорноморська», телеканал АТР, сайт «15 хвилин», дитячий телеканал «Lale», радіо «Meudan», газета «Кримська світлиця», сайт «Події Криму», сайт «Black Sea News». Уже після окупації в Києві було створено декілька ЗМІ, сфокусованих на питанні Криму: друкований журнал Міністерства інформаційної політики України «Крим.Інформ», електронне видання «Під прицілом», інформаційна агенція «Голос Криму». Вагомим фактором стало те, що в структурі Суспільного телебачення України UA: TV з'явився телеканал UA: Крим, який висвітлює питання Криму в медійному просторі державі. У соціальних мережах саме «Фейсбук» і «Твітер» стали головними соціальними мережами зосередження кримського дискурсу. Молодйне середовище зосереджено в інстаграмі, де кримська тематика обумовлена регіональним та етнічним компонентом і колоритом.

Мову кримського медійного дискурсу вирізняє наявність загального категоріального апарату. Учасників кримського дискурсу об'єднує спільне емоційне ставлення до подій, яке закріпилось у певній термінології: окупація, анексія, політв'язні, кримське гетто, інформаційне гетто, так звана влада Криму, так званий суд, тимчасово окупована територія, бранці Кремля, репресії, невизнаний референдум, український Крим тощо. Використання термінології зумовлено не тільки зверненням до світового категоріально-понятійного апарату, який використовують на міжнародному рівні, але і схожими оціночними категоріями, реакцією на події, емоціями учасників дискурсу. Незважаючи на те, що є різні підходи щодо минулого та майбутнього Криму, саме цей емоційно-оціночний складник скріплює, цементує ставлення до подій 2014 року та її наслідків учасників кримського дискурсу.

Наявність загального ідеологічного та теоретичного каркаса, який являє собою єдиний інтелектуальний потік, скріплює кримський дискурс і відрізняє його від інших дискурсів у медійному просторі. На основі дискурсивного поля можна говорити про формування дискурсивного співтовариства, для якого спостерігається тенденція до інституалізації. Закріплюють поле дискурсу певні державні та громадські інституції: Представництво Президента України з АР Крим, Про-

куратура АР Крим, Національна поліція АР Крим, представницький орган корінного народу Криму – Меджіліс кримськотатарського народу, державне підприємство «Кримський дім», кримські громадські організації, переважно більшість серед яких займають правозахисні та культурні.

Ієрархія учасників кримського дискурсивного поля розвинена. Основна функція зі створення судження або ставлення до подій належить визначним лідерам громадської думки або поважним відомим особам. Вони формують ставлення до тих чи інших подій і мають певний кредит довіри на висловлювання та навіть формування думок. Найбільш вагома категорія – це послідовники ідей, які розвивають і адаптують ідею до конкретного періоду часу й місця. Перший діячами та гравцями в цьому процесі стали представники держави, окремих професійних сфер і громадянського суспільства. Вочевидь, що імена Олег Сенцов, Володимир Балух, Мустафа Джемільєв, Ахтем Сеїтаблаєв, Рефат Чубаров, Джамала, Володимир Казарін вписана логічно аудиторією асоціює саме з Кримом.

Кримське дискурсивне поле складається з декількох пластів: історичного, культурного, експертного.

Культурний та історичний пласт кримського медійного дискурсу доповнюється зробленим останнім часом культурним продуктом. Його вагому частку становить художнє та документальне кіно. Про події окупації Криму різними творчими групами зняли: фільм «Черкаси», документальні фільми «Крим: як це було», фільм «Крим. Нескорений», фільм «Ціна анексії – життя Крим. Оточені зрадою».

Кримськотатарська тематика представлена в першій кримськотатарській фільмі-казці «HIDIR DEDE» (<https://bit.ly/2XRRusZ>), фільмі Нарімана Алієва «Додому» / «EVGE» (<https://oll.tv/uk/premium/494208-dodomu>), кримськотатарському комедійному серіалі «Шаматалы кьоранта» (<https://bit.ly/2VPpEKZ>), фільмі Ахтема Сеїтаблаєва «Чужа молитва» (<https://bit.ly/2wSC4sO>). Кримськотатарські питання обговорюються на ресурсах «Хто такі кримські татари?» (<https://www.youtube.com/watch?v=YZ1gLXnjSCA>), подкастах про кримськотатарську культуру (<https://qha.com.ua/podcast/>), у відеоуроках кримськотатарського танцю (<https://bit.ly/2KgCbS3>). У Криму створено сайт, на якому можна переглянути безліч відео про культуру, історію та цікаві факти про кримських татар (<https://www.crimeantatars.club>). Звернення до історичного минулого відчувається у відеолекторії «Коротка історія

ісламу в Криму» з Ельмірою Муратовою (<https://bit.ly/3cyTWII>), програмах «Тарих седасы з Гульнарною Бекіровою» / «Відлуння минулого» (<https://atr.ua/shows/5/tarih-sedasi>), науково-популярній програмі про історію Кримського ханства «Altın devir» / «Золоте століття» (<https://atr.ua/shows/14/altın-devir>).

Експертний пласт інформації про Крим представлено в медійному продукті громадських організацій, серед яких – ГО «Майдан закордонних справ», «Українська Гельсінська спілка із прав людини» (УГСПЛ), «Центр інформації з прав людини», «Амнести Інтернаціонал», «Кримськотатарський ресурсний центр», «Кримська правозахисна група», ZMINA, «Центр громадянських свобод», «Крим_SOS», «Об'єднання родичів політ'язнів Кремля», «Медійна ініціатива за права людини», Crimean Human Rights Group, «Харківська правозахисна група» (ХПГ), Regional Center for Human Rights, ГО «Альянс української єдності», «Експертний центр із прав людини» та інші. Організації зацікавлені в налагодженні комунікативного зв'язку та поширенні результатів своєї праці в інформаційному просторі. Останнім часом моніторинг ситуації в Криму переходить до режиму онлайн, наприклад «Кримськотатарський ресурсний центр» представив електронну базу даних «Жертви окупації» (<https://ctrcenter.org/uk/zhertvy-okkupacii>), завдяки якому можливе відстежувати ситуації з політ'язнями, оминаючи розбіжності в методології підрахунку та моніторингу ситуації.

Висновки і пропозиції. Захист територіальної цілісності та суверенітету України й реінтеграція тимчасово окупованих територій України визнано пріоритетними напрямками розвитку Української держави, при цьому масмедіа відіграють одну з важливих ролей у процесі реінтеграції українських територій, захисту інтересів України в міжнародній політиці. Суспільний резонанс та увага медіа до подій в Криму важлива для мешканців Криму, які зараз перебувають під тиском і репресіями. Однак пропагандистським ЗМІ, які активізували діяльність після початку подій у Криму та на Сході України у 2014 році, використовується міф про нібито відсутність теми Криму в українському інформаційному просторі. Однак це не відповідає дійсності, оскільки статистика свідчить, що питання Криму залишається важливим для українського суспільства, та стає основою формування кримського дискурсу.

Становлення кримського медійного дискурсу тісно пов'язано з рефлексією представників

українського суспільства на поточну ситуацію в Криму, друга вагома складова цього процесу – ініціація та відображення в медійній сфері заходів і подій на материковій частині України, головна мета яких полягає в приверненні суспільної уваги до кримської тематики.

Отримані результати свідчать, що в українському медійному просторі тема Криму не залишається забутою та обговорюється дуже активно. У 2104 році тему Криму в контексті обговорення питання окупації та формування стратегії деокупації в українських медіа згадували 209 557 разів, у 2017 році – 399 769 разів, у 2019 році – 298 924 рази. Тільки в період із 1 січня 2020 року до 30 квітня 2020 року тема окупації / деокупації Криму була згадана в українських ЗМІ 84 915 разів.

Існування кримського дискурсу, пов'язаного з обговоренням питання Криму в суспільстві, стало також можливим завдяки формуванню зацікавленого кола авторів і спікерів – носіїв світоглядної моделі, що дає змогу підтримувати дискурс на різних суспільних рівнях (державному, експертному, громадському, особистому тощо) та проводити обговорення в наявних ЗМІ і соціальних мережах.

Мову кримського медійного дискурсу вирізняє наявність загального категоріального апарату. Учасників кримського дискурсу об'єднує спільне емоційне ставлення до подій, яке закріпилась у певній

термінології, що використовується під час обговорення: окупація, анексія, політв'язні, кримське гетто, інформаційне гетто, так звана влада Криму, так званий суд, тимчасово окупована територія, бранці Кремля, репресії, невизнаний референдум тощо. Використання термінології зумовлено не тільки зверненням до міжнародного категоріально-понятійного апарату, який використовують на міжнародному рівні, але й схожими оціночними категоріями, реакцією на події, емоціями учасників дискурсу.

Важливим залишається існування кримського дискурсу в українському інформаційному просторі та обговорення питання, поширення інформації, привернення уваги держави та міжнародних інституцій до Криму. Це не тільки надає моральний настрій і відчуття підтримки для мешканців Криму, але й створює певний «інформаційний» імунітет проти репресій.

Перспективним є продовження наукової роботи та розгляд питання кримського дискурсу: його особливостей, складників, учасників. Важливим залишається дослідження окремих питань: співвідношення уваги загальнонаціональних і регіональних ЗМІ до досліджуваних, увага в регіонах до теми Криму, виявлення «кримських» тем, які найбільше цікавлять українську аудиторію. Відповіді на запитання можуть створити основу для формування інформаційної політики стосовно Криму та встановлення комунікативного зв'язку з мешканцями півострова.

Список літератури:

1. Андрієвська А. Люди «сірої» зони. Свідки російської анексії Криму 2014 року. Київ : Фенікс, 2018. 264 с.
2. Арутюнова Н., Падучева Е. Истоки, проблемы и категории прагматики. *Новое в зарубежной лингвистике*. Москва : Прогресс, 1985. Вып. 16: Лингвистическая прагматика. С. 3–42.
3. Березовець Т. Анексія: Острів Крим. Хроніки «гібридної війни». Київ : Брайт-Букс, 2015. 392 с.
4. Бляхер Л. Российский политический дискурс и концептуализация становящегося политического пространства. Москва : Полис, 2002. № 3. С. 31–40.
5. Громенко С. #Кримнаш. Історія російського міфу. Київ : Хімджест, 2017. 224 с.
6. Гуменюк Н. Загублений острів. Книга репортажів з окупованого Криму. Львів : Видавництво Старого Лева, 2020. 312 с.
7. Дейк Т. А., ван. Язык, познание, коммуникация / пер. с англ. Москва : Прогресс, 1989. 312 с.
8. Кубрякова Е. О понятиях дискурса и дискурсивного анализа в современной лингвистике. *Дискурс, речь, речевая деятельность*. Москва, 2000. С. 7–25.
9. Луканов Ю. Пресувальна машина: як Росія знищувала свободу слова в Криму / ред. Т. Печончик ; Центр інформації про права людини. Київ, 2018. 176 с.
10. Маклюэн М. Понимание медиа: внешние расширения человека. Москва : Канон-Пресс, 2003. 464 с.
11. Мирошніченко І. Сучасні підходи до типології мас-медійного дискурсу. URL: <http://eadnurt.diit.edu.ua/bitstream/123456789/9998/1/Miroshnychenko.pdf>.
12. Політичний дискурс: проблема теоретичної ідентифікації. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej2/txts/polprav/05prapti.pdf>.
13. Попов Р. Політичний дискурс: проблема теоретичної ідентифікації. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej2/txts/polprav/05prapti.pdf>.
14. Приходько А. Таксонометрические параметры дискурса. *Язык. Текст. Дискурс: Научный альманах Ставропольского отделения РАЛК* / под ред. проф. Г. Манаенко. Вып. 7. Ставрополь : Изд-во СГПИ, 2009. С. 22–30.

15. Семена М. Крымский репортаж. Хроники оккупации Крыма (2014–2016 гг.). Київ : ДП «Національне газетно-журнальне видавництво», 2017. 928 с.
16. Шейгал Е. Семиотическое пространство политического дискурса. *Политический дискурс в России*. 1999. № 3. С. 42.
17. Ширяева О. Информационно-аналитический дискурс как предмет коммуникативно-дискурсивного исследования. URL: <http://www.mediascope.ru/node/1218>.

Yuksel G. Z. THE FORMATION OF THE CRIMEAN MASS MEDIA DISCOURSE IN THE UKRAINIAN INFORMATION SPHERE

The article examines some aspects of the formation of the Crimean mass media discourse in the Ukrainian information space. This scientific article is an integral part of a comprehensive study of the media and media space of Crimea. It is devoted to certain aspects of the process of covering the topic of the temporarily occupied peninsula in the Ukrainian information space.

The object of the study was the Ukrainian information space: press, TV, radio, online resources, and social networks. The subject of scientific research is the process of the formation of the Crimean media discourse in the Ukrainian information space.

The main method for writing the article is the sociological method. Comprehensive research of the media sphere was conducted using various disciplinary methods, among them the historical, theoretical-typological, linguistic, statistical, biographical methods of media research. The following methods are used in the study: observation, comparison, calculation, generalization, abstraction.

The scientific novelty of the article is established quantitative indicators of coverage to the topic of Crimea in the Ukrainian media space, analysis and description components of Crimean discourse. In the Ukrainian media space, the topic of Crimea is not forgotten and is discussed very actively. The formation of the Crimean media discourse is closely related to the reflection of Ukrainian society on the current situation in Crimea and initiation and coverage of events in mainland Ukraine, the main purpose of which is to draw public attention to topics.

Key words: *Crimea, Ukraine, occupation, freedom of speech, information policy, discourse, discursive field, mass media of Ukraine, mass media, media space, social networks.*